

Soubor návrhů pro další legislativní úpravy v tématu plánování, dostupnosti a síťování sociálních služeb ve vztahu k financování sociálních služeb

Podkladový analytický materiál pracovní skupiny pro další legislativní úpravy

1. Zadání:

Dostupnost sociálních služeb

V rámci KA 4 provést konkretizaci – výstupem by mělo být zpřesnění obsahu pojmu „dostupnost sociálních služeb“. Nyní zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o sociálních službách) hovoří obecně o dostupnosti, kdy ukládá kraji zajistit dostupnost sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb, přičemž tento plán mj. vychází ze zjištěných potřeb poskytování sociálních služeb na území kraje.

Cílem práce expertní PS v KA 4 bude upřesnění pojmu, zohlednění potřebných souvislostí a zpracování návrhů možných legislativních změn.

2. Dosavadní výstupy k tématu zajištění dostupnosti sociálních služeb:

Dostupnost podpory a pomoci v rámci sítě sociálních služeb lze definovat jako schopnost adekvátní reakce sítě sociálních služeb na zjištěné potřeby lidí vyplývající z jejich nepříznivých sociálních situací (dále NSS), které mohou sociální služby řešit a přispět tak k sociálnímu začlenění, popřípadě k prevenci sociálního vyloučení a dalšímu neprohlubování těchto situací. Dostupnost v síti sociálních služeb je zajištěna v případě, že zdroje podpory umožňují v plném rozsahu řešit všechny zjištěné oprávněné potřeby. Pokud tato podmínka naplněna není, lze hovořit pouze o zajištění určité míry dostupnosti sociálních služeb. Dostupnost lze tedy definovat také jako ideální stav rovnováhy mezi zjištěnými oprávněnými potřebami a sítí sociálních služeb zajišťovanou (dostupnou) podporou. V rámci plánování rozvoje sítě sociálních služeb bychom měli vždy k zajištění dostupnosti směřovat, nicméně plánovat, vyhodnocovat a poměřovat by se měla vždy určitá míra dostupnosti, kterou lze ve vztahu k reálné dostupnosti zdrojů garantovat. Optimální míra dostupnosti v území i v rámci celé ČR by měla být nejen předmětem strategických záměrů a jejich realizačních procesů, ale i veřejné diskuze v oblasti stanovování akcentů při vynakládání veřejných zdrojů. Občan České republiky by měl mít vždy přesné informace o tom, co zajištění deklarované dostupnosti či určité míry dostupnosti znamená konkrétně v jeho případě (místní, časové, reakční, finanční, kvalitativní i množstevní parametry dostupnosti).

Zajišťování dostupnosti sociálních služeb na území kraje vychází ze znalosti potřeb občanů, které mohou sociální služby řešit nebo se podílet na jejich řešení.

Dostupnost není pojímána jako tvrdý normativ, ale schopnost systému sociálních služeb reagovat na zobecněné individuální potřeby občanů odpovídajícími službami, které jsou jim nabídnuty nebo které si vyberou za účelem řešení své nepříznivé sociální situace, pokud splňují podmínky pro vstup do sociální služby, tj. primárně se nacházejí v NSS a jejich potřeby spojené s jejím řešením mohou sociální služby řešit.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb nejen popíše stav, ale i „přiřadí“ stávající potřeby stávajícím službám, určí prázdná místa, vytvoří dlouhodobé i krátkodobé predikce vývoje, definuje priority území a strategii směřování sociálních služeb v kraji. Teprve až na základě těchto činností je možné zvažovat, zda je dostupnost optimální nebo stanovit míru této dostupnosti.

Celý koncept zajišťování dostupnosti sociálních služeb ze strany kraje tedy stojí na adekvátně zjištěných potřebách a zpracování informací o nich. Skutečné potřeby mohou být řádně zjištěny pouze na nejvyšší úrovni a prostřednictvím dostatečně kvalifikovaných pracovníků a pracovníc, kteří postupují podle jednotných a praxi odpovídajících postupů. Potřeby by tedy měli zjišťovat sociální pracovníci obcí a poskytovatelů sociálních služeb (popřípadě vyškolení specialisté) za součinnosti všech dotčených zainteresovaných stran (multidisciplinární přístup). Ze současného pohledu je třeba posílit tuto kompetenci, a to jak ve smyslu

jejich schopnosti potřeby adekvátně zjišťovat (zejména dostatečná odbornost a erudice, dostatek času v rámci pracovní náplně), tak ve smyslu dostatečného počtu sociálních pracovníků či jiných specialistů na tuto problematiku. Tato jejich činnost by měla být vnímána jako jedna ze základních pracovních činností a mělo by být zájmem každého zadavatele a zřizovatele služeb, participující obce a samozřejmě i poskytovatele sociálních služeb, aby byly potřeby adekvátně zjištěny. Pokud jde o dosah kompetencí sociálních pracovníků (vyškolených specialistů), jeví se jako žádoucí, aby působili na obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem, tedy v rámci přenesené působnosti vykonávali svou činnost pro celý správní obvod obce II., což na straně jedné může ještě zaručit přijatelnou znalost území, na straně druhé i komunikaci s obcemi I. typu v daném území a zvýšit tak možnost včasného zachytu lidí nacházejících se v NSS. Zjišťování potřeb se musí realizovat podle jednotné metodiky, která má reflektovat potřeby praxe, a výstupy zjišťování potřeb musí být na všech úrovních skladebné a kompatibilní podle metodikou daného rámce. Struktura dat musí umožnit přenášet informace o potřebách zjištěných na základě identifikovaných NSS na všechny úrovně sítí sociálních služeb.

Při řešení zjištěných potřeb je proto na místě postupovat opět primárně „zdola“, tj. nejprve se zabývat potřebami, které je v silách obcí řešit (ať už samostatně v případě větších obcí nebo sdružením více obcí za účelem společného poskytování či zajištění poskytování sociálních služeb) na místní úrovni (je-li k tomu „politická vůle“), a toto konzultovat s krajem, jakožto správcem krajské sítě sociálních služeb a zpracovatelem krajského střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb, resp. garantem dostupnosti sociálních služeb na území kraje.

Informace o potřebách, které na místní úrovni řešit nelze, je třeba objektivně zdůvodnit a předat kraji, tzn. zapojit se pod aktivitou kraje do jednání o možnostech řešení (tj. nevyčkávat na to, že kraj vše automaticky vyřeší, neboť podle zákona má zajišťovat dostupnost sociálních služeb) v rámci střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb a jejich síťování.

Kraj by tudíž měl zajistit systém sběru a interpretaci zjištěných informací o potřebách, jejich „zpracování“, porovnání s dostupnými zdroji pro jejich naplnění a následně navrhnout strategie zajištění dostupnosti (míry dostupnosti) prostřednictvím zpracování, schválení a realizace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb obsahujícího síť sociálních služeb kraje, včetně informací o spolufinancování sociálních služeb z dotací poskytovaných Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV) a vlastních zdrojů.

Dále je z výše uvedených důvodů také nutné jasně definovat odpovědnost obcí v oblasti financování sociálních služeb.

Konzultace a jednání s obcemi představují další z důležitých kroků zajištění sociálních služeb v kraji. Zatímco některé služby je vhodné poskytovat výhradně na místní úrovni, u jiných sociálních služeb je naopak žádoucí jejich celokrajský přesah.

U většiny služeb je nutné, aby se na jejich financování (po zjištění potřeb a zhodnocení stávajících zdrojů a zdrojů, které jsou k dispozici) podílely spolu s krajem právě i obce (více k tématu spolufinancování ze strany obcí v materiálu z KA 5).

Zabezpečení přenosu informací z obecní úrovně prostřednictvím sociálních pracovníků a obcí je pro celý proces plánování a síťování sociálních služeb klíčové. Kraj sice na celokrajské úrovni využívá i dalších prostředků ke zjištění situace v kraji, která je někdy patrná až z širší perspektivy (např. výskyt sociálních „jevů“, kde lze do budoucna předpokládat podíl sociálních služeb na jejich řešení), přičemž se může kupříkladu jednat o analýzy financování sociálních služeb v kraji, údaje demografického charakteru, možnosti využití existujících, popř. očekávaných zdrojů pro zajištění sociálních služeb. Kraj má rovněž jednat s poskytovateli služeb a vytvářet při tom vhodnou podporu i mantinely v rámci svých očekávání.

Stejně tak má kraj zpětně informovat o tom, jak zjištěné potřeby zohlednil, jaké služby se podařilo (ve spolupráci s obcemi) zajistit a jaké jsou výhledy do budoucna (priority podpory služeb atd.).

3. Nedostatky a opatření v nastavení systému plánování a síťování sociálních služeb a návrhy legislativních i nelegislativních úprav:

a) Oblast sledování a zohledňování potřeb při zajištění dostupnosti služeb

Popis nedostatků a problémů:

- Nevhodný způsob zjištění potřeb nebo nedostatečné zjištění potřeb.
- Nejednotné výstupy/výsledky ze zjišťování potřeb na úrovni obce a jejich následné řešení a provázání s vyššími územními celky.
- V praxi nedostatečný přenos informací o zjištěných potřebách z obecní úrovně na krajskou úroveň.
- Nedostatečné zohlednění a promítnutí zjištěných potřeb do samotného poskytování sociálních služeb (i SPRSS).
- Přílišná akcentace tzv. tvrdých dat na úkor skutečného zjišťování a práce s potřebami jednotlivců.
- Neexistuje/nepracuje se s převodem potřeb na základní činnosti¹ a s nimi souvisejícími úkony, což by umožňovalo lépe strukturovat a na různých úrovních provazovat výstupy ze zjišťování potřeb a následně dimenzovat zajištění naplnění oprávněných potřeb pomocí sítě sociálních služeb, protože tento přístup přirozeně umožňuje převádět potřeby na konkrétní druhy sociálních služeb, včetně dimenzování jejich kapacit.
- Zjištěné potřeby nejsou finančně/nákladově ohodnocené.
- Ve výsledku nekvalitní, neefektivní, neekonomické, nekonkrétní a nevyhodnotitelné zadávání – kontraktování – pověřování k výkonu veřejných služeb v rámci sítě sociálních služeb.
- Nevyhovující definice kapacity služeb a s tím spojené používání (v oficiálních systémech sběru dat, z kterých se pak vyvozují další výstupy a jsou podkladem k rozhodování) zcela nerelevantních jednotek této kapacity (například údaj o kapacitě v terénních službách udávaný v osobách).
- Vázání dostupnosti služby pouze pro své občany mající trvalé bydliště na území dané obce. Tento nedostatek vede k různým omezením anebo neochotě vůbec služby zřídit na daném území (např. služby pro osoby bez přístřeší).

Návrhy opatření:

- Zavedení jednotného, v praxi realizovatelného způsobu zjišťování NSS a z nich vycházejících potřeb řešícího oprávněné potřeby, tj. potřeby, k jejímuž řešení lze přispět prostřednictvím podpory a pomoci sociálních služeb. Ostatní zjištěné potřeby, které mají řešit přirozeně jiné, k tomu určené systémy podpory / resorty, mají být těmto delegovány a systémem sociálních služeb, byť v dobré víře, nenahrazovány, aby nedocházelo ke zkreslování údajů o skutečné potřebnosti v rámci sítě sociálních služeb, což se v současné době ve velké míře děje, a aby systém sociálních služeb nebyl nadbytečně „vyčerpáván“. Oprávněnou potřebou se rozumí vše, co potřebuje aktivně jedinec (nebo společnost) řešit v rámci zlepšení, stabilizace nebo vyřešení své nepříznivé sociální situace. Tyto potřeby lze řešit pomocí garantované a předem deklarované nabídky služeb sítě (pomocí základních činností a úkonů či fakultativních činností nabízených sociálními službami a sociálními pracovníky obcí či jiných institucí vykonávající činnosti sociální práce v rozsahu požadavků zákona č. 108/2006 Sb.,

¹ Zákon o sociálních službách, § 35.

o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Jednotný způsob zjišťování potřeb by měl také důrazně akcentovat princip nahrazování jiných, v komunitě dostupných služeb či služeb, za které jsou odpovědné jiné systémy (např. zdravotnictví, školství).

- Posílení počtu a kompetencí sociálních pracovníků, sociální práce na obcích s pověřeným obecním úřadem a její kontinuální koordinace, tj. podklady – potřeby sbírat na úrovni obcí II. nebo aspoň III. = sociální práce na obcích s pověřeným obecním úřadem (II.) – zavést jako povinnost výkon sociální práce v celém SO pověřené obce, aby sociální práce včetně zjišťování potřeb probíhala v celém území SO. Dále určit, co a v jakém rozsahu je nezbytné zjišťovat, sbírat, zpracovat a komu předávat (kraji). Podobně u obcí s obecním úřadem s rozšířenou působností (III.); tím by došlo k většímu sjednocení sběru dat v krajích.
- V každé obci poskytovat a mít zveřejněné kontakty na sociální pracovníky, kteří v rámci výkonu sociální práce žadatele nasměrují a zároveň provádějí zjištění a zdokumentování NSS a s nimi spojených potřeb, které následně v předem daném formátu dat dále komunikují v území. Zároveň se zjišťováním potřeb dochází také k jejich řešení – součástí sociální práce je individuální posouzení situace, hledání nebo navržení východisek a ve spolupráci potřebného člověka se sociálním pracovníkem také vytvoření individuálního plánu směřujícího k řešení NSS u konkrétního člověka.
- Řešení potřeb prostřednictvím sociálních služeb provádět v úzké spolupráci sociálních pracovníků ÚP s pracovníky obecních úřadů a poskytovateli sociálních služeb. Tedy aktivní sociální práce i v terénu, v domácnostech apod. Zároveň by tito sociální pracovníci mohli poskytovat kvalifikované sociální poradenství, úzce spolupracovat se specializovanými poradnami.
- Sjednocení metodologie zjišťování potřeb tak, aby sociální pracovníci poskytovatelů sociálních služeb, sociální pracovníci na obcích a další odpovědní pracovníci postupovali jednotně, přesně stanovili pravidla pro práci s potřebami i jednotky, v jakých se budou zjišťovat.
- Všechny strany zabývající se sběrem potřeb v přímém kontaktu s lidmi nacházejícími se v NSS postupují podle závazné metodologie (zejména co se týče sběru informací v území) a jimi dodávané informace o potřebách jsou ve formě, která umožňuje jejich sumarizaci, zpracování a interpretaci. Jsou proškoleni sociální pracovníci jak u poskytovatelů, tak u měst a obcí.
- Zdokonalení převodu potřeb na základní činnosti a úkony příslušných druhů služeb.
- Shrnutí zjištěných oprávněných potřeb (řešených i neřešených) na úrovni konkrétních poskytovatelů a stanovení vytížení kapacity poskytovatelů v okamžiku reportingu zadavateli (kraji/území) za dané období.
- Zjišťování sekundárních informací o potřebách na základě specifitějších průzkumů (zjištění či doplnění chybějících informací, zpřesnění nejasných nebo nárazově se objevujících požadavků, popř. požadavků úzké, specifické skupiny lidí, zjišťování potřeb v rámci přípravy rozvojových projektů, kdy jde o ověření smyslu a potřebnosti konkrétního záměru).
- Zajištění kontinuity předávání informací o zjištěných potřebách z úrovně poskytovatelů a z obecní úrovně na krajskou úroveň a naopak (jde o informace od poskytovatelů sociálních služeb, kteří v síti poskytují své služby a informace od sociálních pracovníků obcí a měst, kteří by měli též aktivně zjišťovat potřeby).
- Sjednocení systému sledování potřeb a předávání informací o nich. Odpovědné instituce státní správy plus samosprávy (kraje, obce) by měly mít jednotný systém sběru potřeb. Takový, který zajistí, aby i sociální pracovníci poskytovatelů sociálních služeb a na obcích (a další odpovědní pracovníci) postupovali jednotně, přesně znali stanovená pravidla pro práci s potřebami i jednotky, v jakých se zjišťují.

- Zdokonalení vyjednávacího procesu mezi krajem a obcemi o zajištění služeb reagujících na zjištěné potřeby:
 - Shrnutí zjištěných oprávněných potřeb (řešených i neřešených) na úrovni krajů (za všechny poskytovatele, druhy služeb, jejich základní činnosti a úkony) a stanovení míry a struktury dostupnosti služeb v okamžiku reportingu MPSV za dané období.
 - Zjišťování potřeb probíhá kontinuálně (kontinuálně dodávané informace od poskytovatelů sociálních služeb a od sociálních pracovníků obcí a měst).
 - Posílení komunikace kraje směrem k obecní úrovni (informace o zohlednění potřeb v krajské síti sociálních služeb, směřování systému služeb v kraji).
- Konkretizování povinnosti poskytovatelů, resp. sociálních pracovníků, předávat kraji informace o zamítnutých žadatelích, resp. neuspokojitelných potřebách – příklady mimolegislativní:
 - a) Středočeský kraj vytváří modul „hlášení o zjištěné potřebě...“ – toto by měly přešetřovat obce III;
 - b) v Olomouckém kraji na webu – kdokoli může podat informaci;
 - c) iniciativa v jednom konkrétním městě (III.) ve Středočeském kraji – evidují údaje od sociálních pracovníků nad rámec OK nouze, využívají pak jako argumenty pro doložení potřebnosti, tzn. financování služeb z obecního rozpočtu anebo při rozšíření, zřízení služby, komunikaci s krajem. Ve chvíli, kdy jsou k dispozici „čísla“, je větší šance, že na to politici slyší.

Dále např. v Královéhradeckém kraji je již součástí Pověření oddíl povinnosti poskytovatele, kde jsou uvedeny zcela konkrétní povinnosti umožňující generování a zaznamenávání informací nutných pro kvalitní sběr potřeb, řízení sítě a hlášení nedostupnosti podpory. V tomto oddíle je řešena jak povinnost poskytovatele zjišťovat a dokumentovat NSS (a z ní vycházející potřeby), tak i celý proces vyjednání a poskytování služeb, včetně podrobného hlášení zjištěné nedostupnosti služeb. Dále je v tomto oddílu uvedena povinnost pro každého poskytovatele mít zpracovanou a zveřejněnou garantovanou nabídku služeb v rozsahu všech základních činností a úkonů u všech druhů sociálních služeb.

- Stanovení povinnosti krajů zveřejňovat výsledky zjištěných potřeb v kraji.
- Mapování, analyzování a sdílení informací ze strany zadavatelů o podmínkách a stavu (tj. nejen potřebách) na svém správním území (zadavatelé a poskytovatelé mají mít prostor a kompetence zjišťovat nejen individuální situace svých klientů, ale také celkové dění v lokalitě) – viz „*Souhrnný výstup z realizovaného projektu*“ v rámci „*Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji*“, strana 10 bod 5.
- Sledování potřebnosti a plánování sociálních služeb jako výsledek spolupráce a sdílení informací mezi obcemi, poskytovateli sociálních služeb, zástupci cílových skupin, krajem a dalšími aktéry, nikoli koordinací poskytovatelů na skupinách komunitního plánování. Komunitní plánování je vhodné otevřít, tj. v případě potřeby překračovat zavedené struktury, propojovat jednání pracovních skupin tam, kde je to relevantní, vytvářet společné platformy kolem témat (bydlení, bezpečnost, rodina atd.), nikoli jen podle cílových skupin, usilovat o účast aktérů s významnými informacemi (Úřady práce a další) – viz „*Souhrnný výstup z realizovaného projektu*“ v rámci „*Evaluace poskytování sociálních služeb v Moravskoslezském kraji*“, strana 10 bod 4.
- V procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb existují role, které jsou v území personálně obsazeny a řídí kontinuálně sběr potřeb a jejich zpracování.

- Existuje veřejný seznam míst, kam lze zasílat z území informace o zjištěných potřebách, ať již formou oznámení o nedostupnosti podpory, tak i další informace, dle v území jednotné metodologie.
- Uložení povinnosti vzájemné spolupráce krajů při zajišťování dostupnosti sociálních služeb (zejm. u „specifických“/hraničních cílových skupin).
- Kraj disponuje dostatečným množstvím odborných pracovníků² pro realizaci SPRSS, tzn., že pro každou specifickou oblast či problematiku řešenou v rámci sběru a zajištění potřeb na jeho území jsou určeni specialisté (např. na druhy služeb poskytované seniorům, lidem se zdravotním postižením, lidem se závislostmi apod.), kteří se problematice věnují kontinuálně, znají podrobně síť služeb pro daný okruh osob v kraji, mají odbornou přípravu a zkušenosti – na tyto odborníky je možné se průběžně obracet a hlásit jim potřebné změny a nedostupnost podpory v síti služeb, jsou v kontaktu s obcemi a v případě potřeby společně řeší např. překryvy v tématech sítě nebo složitější zásahy do sítě, sledují změny v potřebách atd.
- Shrnutí zjištěných oprávněných potřeb (řešených i neřešených) na úrovni MPSV (za všechny kraje, druhy služeb, jejich základní činnosti a úkony), posílení předávání informací o potřebách, které nelze řešit prostřednictvím sociálních služeb, ostatním resortům.
- Dostupnost – služba má být určena pro všechny osoby zdržující se na území obce. To znamená, nevázat ji pro občany na podmínku trvalého bydliště v dané obci.
- Stanovit limit časové dostupnosti, resp. zajištění odpovídající sociální služby (např. 9 měsíců) – kraj jako garant dostupnosti by sociální službu na základě oprávněné potřeby musel zajistit, ať už v rámci svého kraje nebo díky spolupráci s jiným krajem na jeho území (schopnost reagovat na existující oprávněnou potřebu).
- Stanovit kapacitní ohodnocení potřeb v návaznosti na zjištění potřeb. Toto musí být udáváno ve shodných jednotkách, v jakých jsou stanovovány a udávány kapacity dostupné podpory, ať už se jedná o poskytované sociální služby nebo sociální práci. Kapacita sociální služby je vždy vyjádřena sumou hodin přímého výkonu služeb pro klienty, které řeší jejich nepříznivou sociální situaci za udanou časovou jednotku (den/měsíc/rok apod.). Dalšími parametry mohou být: počet klientů či lůžek (u rezidenční služby), počet intervencí za časový interval (např. u poradenství) a okamžitá kapacita. Pokud je kapacita udávána více parametry, jedná se o tzv. složenou kapacitu, u které platí, že pokud je jeden z udaných parametrů naplněn, je kapacita vyčerpána/nedostupná a potřeby nemohou být plně uspokojeny. Pak následuje dle zákona odmítání a evidence žadatelů odmítaných z důvodu naplněné kapacity. Zcela zásadní je tento pohled na kapacity zohlednit a legalizovat i v registru, kdy by měla být kapacita udávána v relevantních, nezávadějících a k další práci použitelných jednotkách a měla by být evidována a vyžadována i kapacita uváděná jako složená (obsahující více parametrů definujících kapacitu).
- Model přenesené působnosti: Nejlepší znalost území a potřeb jeho občanů má obec. Znalost se odvíjí od samotné proaktivity dané obce. Je samozřejmě rozdíl mezi statutárním městem, kde mají sociální pracovníky, a malou obcí, kde tomu tak není. Lze předpokládat, že každá obec dokáže definovat potřeby svých občanů. Rozdíl je ve schopnosti transformovat je na služby. Odlišné jsou odborné znalosti, odborný aparát apod.

² Nelze předpokládat, že kvalitní a efektivní zjištění a následné zajištění oprávněných potřeb v rámci procesu SPRSS zabezpečí například jeden určený pracovník kraje, jak je tomu mnohdy v současné době. Tato problematika je natolik obsáhlá, důležitá a nákladná, že se předpokládá její řešení týmem profesionálně zdatných odborníků seskupených ve specificky, pro tento účel, zřízeném oddělení příslušného kraje.

- Zjišťování potřeb má probíhat jednotně v celé ČR a má být založeno na výkonu sociální práce. Toto je možné zajistit pouze výkonem státní správy, a to v oblasti plánování přeneseným výkonem státní správy obecním úřadem II. stupně. Pro jednotné zjišťování potřeb je třeba jednotná metodika sběru a přiřazování službám. Tím se mj. předejde tomu, že schopným lidem je nabízena služba rezidenční a ne pečovatelská, byť mají takovou představu. Vyjednávání s nimi má vést sociální pracovník, a to jednotně v celé ČR. Jednotná metodika by pak platila pro území celé ČR.
- Potřeba služeb sociální prevence by se tedy řešila úzkou spoluprací mezi obcemi a pověřeným obecním úřadem, kdy obec zná své občany (pokud je nevyklučuje) a obecní úřad přichází s odbornou sociální prací, odborným posouzením a nastavením plánu a způsobu řešení NSS, ve spolupráci s člověkem v NSS i s obcí. Využívali by se i sociální pracovníci poskytovatelů, kteří s cílovou skupinou uživatelů služeb sociální prevence pracují. Sociální pracovníci obecního úřadu II. by zajišťovali i odborné sociální poradenství s tím, že základní poradenství by obstarávali obce a poskytovatelé sociálních služeb (platí hlavně pro ty s nízkým stupněm práhu, protože poradenství by měli zajišťovat sociální pracovníci i ve vztahu k síti, která by se měla začít tvořit na území obce II. v přeneseném výkonu státní správy).
- Pravidelný a systematický kontakt s představiteli obcí umožní reagovat na aktuální potřeby, potřeby občanů obcí, poskytovat sociální poradenství, vyhledávat další ohrožené, nabízet potřebné služby dostupné v území, předávat informace, případně i vzdělávat. Zde by měli být aktivní i poskytovatelé, kteří jsou členy pracovních skupin, popisují, definují, předkládají návrhy atd. Sociální pracovníci v přeneseném výkonu státní správy by měli úzce spolupracovat s obcemi a poskytovateli, řešit vše, co je třeba na základě podnětů obce či poskytovatelů, případně z vlastního šetření, a o tom naopak zase zpětně informovat. U obcí II. stupně spočívá role v aktivní práci, koordinaci potřeb, zapojení relevantních aktérů apod. První „plán“ je efektivní tvořit až na úrovni obce III. stupně, a to jako výkon přenesené působnosti (dojde tak k pokrytí celého území = SO ORP). „Plánem“ je především míněn odborný dokument se souhrnem potřeb s určením, zda stávající kapacity vyhovují či nevyhovují, kde jsou prázdná místa, kde jsou zaznamenané preference. Součástí procesu zpracování musí být metodické vedení a koordinace sociálních pracovníků obecních úřadů II. Za tímto účelem obec III. stupně, resp. úřad (činnost v přenesené působnosti) metodicky vede pracovníky OÚ obce II., koordinuje aktivity, zprostředkovává společná setkání a diskusi nad řešeným tématem... Zároveň by i tento popis potřeb („plán“) měl být metodicky veden a koordinován krajem.

Tento prvotní „plán“ je podkladem pro krajský plán a měl by obsahovat:

- Potřeby občanů v území obce III. na základě zjištění potřeb (obec I. – obec II. – obec III.).
- Přítomnost či nepřítomnost stávajících služeb ve vazbě na zjištěné potřeby.
- Definice pokrytých potřeb službami + nepokrytých potřeb.
- Návrh na řešení nepokrytých potřeb pro jednání o zařazení do sítě.
- Návrh na řešení „zbytečných“ služeb (neřešících aktuální potřeby území).
- Finální návrh na zařazení požadavků (potřeb) území obce III. pro krajský střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a stanovení míry zajištění dostupnosti v síti.

b) Oblast financování:

Popis nedostatků a problémů:

- Nepřispívání některých obcí na sociální služby, byť je zřejmé, že jsou v lokalitě potřebné anebo je již občané využívají (např. v sousední obci apod.).
- Nejistota ohledně množství finančních prostředků v celém systému sociálních služeb, tj. i v jednotlivých krajích (mění se každý rok, není stabilní).
- Absence dopředu stanoveného finančního výhledu pro stanovení optimálních priorit.
- Různá pravidla finanční podpory napříč republikou, každý kraj si stanovuje svá vlastní pravidla (metodiky) a pro poskytovatele, kteří nabízejí služby ve více krajích, je toto problematické. Problém spočívá nejen v administrativní náročnosti, ale také v dodržování zákonných norem. Příkladem může být zákoník práce, podle něhož všichni zaměstnanci mají mít stejné podmínky. Každý kraj ovšem stanovuje jinou míru finanční podpory osobních nákladů.

Návrhy opatření:

- Povinnost obcí spolufinancovat sociální služby – příkladem toho, že se toto děje, může být skutečnost, že obce přispívají do fondu sociálních služeb pro celý kraj (podobně jako v individuálních projektech).
- Mandatorní financování jako legislativní regulativ určující garantovanou výši prostředků na financování poskytování sociálních služeb v kraji.
- Víceleté financování.
- Účelově zavázat část RUDu na sociální služby + daňově zvýhodnit obce, které spolufinancují sociální služby.
- Jednotná metodika financování na úrovni celého státu (aby každý kraj nepřistupoval k financování služeb v kraji jinak).

c) Ostatní témata:

Popis nedostatků a problémů:

- Špatně stanovené kapacity služeb (zkreslují vykazování, jsou mnohdy nesmyslně nebo nedostatečně stanoveny, nelze na jejich základě validně činit žádná strategická ani jiná rozhodnutí).
- Výkaznictví je nyní administrativně náročné a nesjednocené, nemá jasný účel.
- Odmítání klientů – nutnost kalibrovat a metodicky ukotvit výstupy jednání spojené s odmítnutím klientů proto, že zákonné důvody umožňující odmítnutí klientů/žadatelů musí být podrobně a kvalitně zdůvodněny především popisem nesouladu mezi zjištěnými potřebami a nabídkou služeb poskytovatele, který odmítá (podnět pro registrační orgány, inspekci, metodické a legislativní orgány). Jinak řečeno, nelze odmítat na základě diagnóz, ale projevů či dopadů těchto diagnóz do běžného života a s ním spojených interakcí, které znemožňují poskytování služeb.
- Záměrné potlačování některých potřeb, zejména tzv. nepopulárních, které pro politiky nejsou prioritou.

Návrhy opatření:

- Unikátní žadatel – u zájemců o sociální služby zavést evidenci podle r.č. nebo jiného identifikátoru (např. u cizinců, kteří nemají r.č.), aby se zamezilo evidování a vykazování zájemců o poskytování sociálních služeb u více poskytovatelů (tzv. poradníky). Totéž platí v případě, že klient čerpá různé služby u stejného poskytovatele a ten jej v předávaných datech a údajích nerozlišuje.
- Zpracování oficiálního legislativního nebo závazného metodického výkladu, který by jasně stanovil, že poradníky v sociálních službách být vedeny nemají a výběr z více žadatelů se řídí vždy transparentními pravidly zjištění potřebnosti, s tím, že přednost mají ti nejpotřebnější žadatelé (s nejtíživějšími NSS, které lze přijmout v daný okamžik i vzhledem k dalším parametrům, jako je dostatečná kapacita týmu, vhodnost soužití na vícelůžkovém pokoji/muži/ženy apod.). Evidování, a to žádným způsobem (nad rámec záznamu z jednání a případných jiných zákonných povinností), nemají být taková lidé, kteří o službu mají zájem jen „do budoucna“. Pracovat by se mělo pouze s vážnými zájemci, kteří mohou vzhledem ke svému stavu začít službu okamžitě využívat (jsou potřební a mají o služby zájem v okamžiku, kdy probíhá vyjednávání – sociální šetření).
- Sloučení možných druhů služeb = eliminace více registrací = komfort pro poskytovatele (méně administrativy a rizik). Ještě lépe zrušení přežitého modelu druhů služeb a ponechání pouze základních činností a úkonů, které si pak poskytovatel zaregistruje dle toho, jaké potřeby a pro jaký okruh osob řeší. Výrazně by se tak zvýšila efektivita a flexibilita systému z pohledu dostupnosti služeb (poskytovatel by si mohl činnosti a úkony aktualizovat dle zjištěných potřeb) a také by se výrazně snížila zbytečná agenda s tím spojená.
- Zavést jako povinný prvek zpracování a zveřejnění konkrétních garantovaných nabídek poskytovatelů registrovaných druhů služeb v registru – např. způsobem, který již je součástí povinností poskytovatelů vyplývajících z Pověření v Královéhradeckém kraji:³ zpracovat garantovanou nabídku Služby, která obsahuje:
 - základní popis specifického obsahu činností a úkonů, které Poskytovatel nabízí a jsou součástí jeho nabídky služeb;
 - obvyklou minimální garanci poskytnutí každé činnosti a úkonu uživateli Služby v rozsahu četnosti jejich poskytování a orientačního času obvykle potřebného na její zajištění;
 - garanci rozsahu poskytování činností a úkonů v denní dobu, noční dobu a o víkendech a svátcích, pokud jsou garance v uvedených dobách odlišné;
 - další specifické podmínky poskytování činností a úkonů, personální zajištění činností a úkonů.
- Kapacitní ohodnocení potřeb udávat ve shodných jednotkách, v jakých jsou udávány kapacity dostupné podpory, ať už se jedná o poskytované sociální služby nebo sociální práci + všechny potřeby ohodnotit z pohledu požadované kapacity (např. provádět vyjádření potřeby kapacitně vždy v hodinách přímého výkonu potřebného k jejímu uspokojení a dalším/i parametrem/y – jde-li o službu rezidenční, pak počtem lidí či lůžek, jde-li o poradenství, pak počtem intervencí apod.).

³ Zdroj požadavků: Pověření Královéhradeckého kraje k zajištění dostupnosti poskytování sociální služby zařazením do sítě veřejně podporovaných sociálních služeb v Královéhradeckém kraji, čl. 3 Povinnosti poskytovatele.

Návrhy legislativních změn na základě analytického podkladu pracovní skupiny

Teze 1)

Dostupnost sociální služby

Navrhuje se doplnění písm. i) do § 95 zákona o sociálních službách.

- Stanoví kraji povinnost koordinovat (aktivně a bezodkladně) ve spolupráci s obcemi, MPSV a také s dalšími kraji zajištění dostupnosti sociální služby pro klienty, kterým doposud nemohla být zajištěna sociální služba v rámci příslušného kraje (neexistence předmětné sociální služby, případně neschopnosti stávající sítě sociálních služeb na území kraje zajistit odpovídající podporu, péči, pomoc takovým klientům) tak, aby byla těmto klientům zajištěna podpora v horizontu maximálně 180 dnů od doby, kdy tito klienti, případně osoby klienty zastupující, požádali o takovou podporu.

V případě, kdy by uvedená situace evidentně nesnesla odkladu, a bylo zřejmé, že by vlivem laxního přístupu došlo k výraznému zhoršení nepříznivé situace klienta, je nutné v rámci struktur odpovědných za dostupnost sociálních služeb poskytnout alespoň provizorní (ve smyslu nejlepší možné) zajištění potřeb tohoto klienta, byť by se jednalo o využití systémů sociální ochrany mimo rámec sociálních služeb – takových, které jsou pro dobu nezbytně nutnou schopny stabilizovat klienta a nedovolit zhoršování jeho nepříznivé sociální situace, případně situace jeho rodiny či osob tomuto klientovi blízkých.

Zdůvodnění: Z nálezu Ústavního soudu ČR I. ÚS 2637/17 plyne, že problematická je především nečinnost krajů v momentě, kdy se kraji přihlásí osoba, jejíž nepříznivá sociální situace může být řešitelná sociální službou, ale tato osoba takovou sociální službu umožňující řešit její specifickou nepříznivou situaci v nabídce sítě sociálních služeb daného kraje nenalezne. Proto se navrhuje tato teze, která má zajistit dostupnost v určitém časovém horizontu.

Teze 2)

Sledování jednotlivého klienta systémem dle jednoznačného identifikátoru

Navrhuje se doplnění povinností poskytovatele do § 85 zákona o sociálních službách.

- Stanoví povinnost poskytovatele zajistit vydání unikátního ID klienta dle internetové aplikace OK služby – poskytovatel (vyžaduje úpravu aplikace), a to pro všechny stávající klienty sociálních služeb bez ohledu na povinnost uzavírat s klientem písemnou smlouvu či nikoliv. Klientovi je zároveň vydána „karta klienta sociální služby“, kterou je klient povinen uschovat a předložit při jakémkoliv dalším využití sociální služby.

Zdůvodnění: V rámci současné statistické evidence počtu klientů sociálních služeb a evidence počtu klientů, kterým není vyhověno při žádosti o poskytnutí služby (evidence odmítnutých žadatelů), není umožněno sledování každého jednotlivého klienta na základě jednoznačného a unikátního identifikátoru. Tím dochází k zásadnímu nežádoucímu zkreslení počtu klientů, kterým je odmítnuto poskytnutí sociální služby. Statistika odmítnutých žadatelů tak obsahuje duplicity a je výrazně zkreslena. To znemožňuje zúčastněným stranám zodpovědným za plánování (a dostupnost) sociálních služeb objektivně zhodnotit nedostatek kapacit.

Teze 3)

Povinnost obcí a krajů spolufinancovat sociální služby

Navrhuje se doplnění povinností kraje (§ 95 zákona o sociálních službách) a obcí (§ 94 zákona o sociálních službách) financovat sociální služby.

- Stanoví povinnost krajů a obcí financovat sociální služby v rozsahu zjištěné potřeby, fixní % částkou z jejich vlastních rozpočtů (výnosy krajů a obcí z Rozpočtového určení daní), akcentována by měla být především situace, kdy není dostačující alokace státní dotace dle § 101a zákona o sociálních službách.

Zdůvodnění: Ačkoliv jak kraje (především § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích), tak obce (především § 2 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích) mají zákonnou povinnost pečovat o občany na svém území, dochází v praxi k situacím, kdy kraje i obce vytvářejí nátlak na MPSV i MF a snaží se vytvořit dojem, že finanční krytí jejich zákonných povinností má zajistit stát, a odmítají se finančně podílet na plnění těchto povinností v míře adekvátní zvyšující se nákladovosti sociálních služeb.

Teze 4)

Změna financování sociální péče

Navrhuje se nový způsob financování sociální péče a v souvislosti s tím oddělení financování sociální péče a sociální prevence a poradenství.

- Financování sociální péče bude realizováno na základě povinného pojištění sociální péče (jako součást sociálního či zdravotního pojištění). Dávka vyplácená občanům, u nichž vznikne pojistná událost – tedy potřeba sociální/sociálně zdravotní péče, bude analogická současnému PnP, přičemž se počítá s tím, že struktura stupňů závislosti bude oproti současnému PnP jemnější. Tato dávka – individuální platba klientovi bude vyplácena ve výši potřebné k hrazení mediánových nákladů nutných k zajištění potřebné péče (v rámci republiky). Služby sociální prevence a sociálního poradenství budou plně financovány plně z rozpočtů územních samosprávných celků, přičemž v této oblasti zůstanou krajům i obcím veškeré povinnosti spojené s plánováním a síťováním sociálních služeb.

Zdůvodnění: Současný systém financování sociálních služeb, založený na vícezdrojovém financování a dotačních podmínkách, je velmi závislý na kondici veřejných rozpočtů. V situacích ekonomické recese tak není schopen zajistit potřebný objem prostředků na zajištění nezbytného rozsahu především sociální péče.

Teze 5)

Doplnění podmínek registrace sociální služby – zpracovaná garantovaná nabídka služby

Navrhuje se doplnění povinnosti poskytovatele sociální služby (do § 79 odst. (5) písm. d) zákona o sociálních službách), kdy by nově poskytovatel sociální služby k dokumentům předkládaným při registraci dodával podrobně zpracovanou garantovanou nabídku sociální služby.

- Stanoví povinnost poskytovatele sociální služby předkládat zpracovanou garantovanou nabídku sociální služby, přičemž těžiště tohoto materiálu by mělo být směřováno na klienta samotného, na možnosti, které mu služba dává v souvislosti s možnostmi jeho sociálního začlenění.

Zdůvodnění: Ze setkání pracovní skupiny ke KA 4 plyne zásadní zjištění – mnohdy dochází v praxi k situaci, kdy samotná sociální služba (resp. odpovědní pracovníci služby) není schopná sdělit, co vlastně klientovi sociální služba nabízí (obsah, rozsah, frekvence, doba dodání, další limity).

Teze 6)

Plánování s ohledem na disponibilní prostředky, povinnost kraje stanovit služby, jež musí být zajištěny i v případě nedostatečného objemu veřejných financí

Navrhuje se doplnění povinnosti kraje (do vyhlášky č. 505/2006 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálních službách), jakožto zpracovatele SPRSS, stanovit seznam služeb (druhů, případně kapacit služeb dle cílových skupin), u kterých je nutné zajistit poskytování i v případě, že dojde k drastickému snížení objemu veřejných finančních prostředků určených na financování sociálních služeb. Pokud situace dovolí, imperativem by mělo vždy být zachování všech potřebných sociálních služeb, byť by jejich poskytování bylo dočasně omezeno (snížením časové dostupnosti, snížením kapacity apod.), nejvýše však v míře takové, která by zajistila jejich přežití.

- Stanoví povinnost kraje vyčlenit soubor sociálních služeb nebo kapacit sociálních služeb určených pro obzvláště ohrožené cílové skupiny, které musí být zajištěny i přes situaci nedostatku veřejných financí. Jde tedy především o cílové skupiny jako senioři, osoby se zdravotním postižením apod.

Zdůvodnění: Z projektových setkání (nejen v rámci KA 4) plyne, že plánování rozvoje sociálních služeb je úzce spjato s dostupností veřejných prostředků na financování sociálních služeb. Při nedostatku finančních prostředků na „optimální rozvoj“ sociálních služeb jsou kraje nuceny některé skupiny služeb redukovat. V tuto chvíli však není zřejmé, dle jakého klíče by měly kraje v tomto případě postupovat. S ohledem na zásadní roli krajů v zajištění dostupnosti sociálních služeb je na místě, aby kraje, s ohledem na specifické podmínky svého území, měly jasnou představu, které služby je nutné poskytovat i za nedostatku veřejných prostředků a služeb, jejichž fungování je možno omezit, aniž by toto omezení mělo výrazný sociální dopad.

Teze 7)

Sociální práce probíhá v obcích s pověřeným obecním úřadem a obcích s obecním úřadem s rozšířenou působností, kdy se sociální pracovníci v rámci své pracovní náplně podílejí na plánování sociálních služeb v celé potřebné šíři

Navrhuje se doplnění dílu 4 Působnost při zajišťování sociálních služeb zákona o sociálních službách o povinnost úřadů obcí s pověřeným obecním úřadem zajistit činnost sociálního pracovníka/ů ve stanoveném rozsahu a jeho/jejich spolupráci v rámci procesů plánování sociálních služeb (+ doplnění téhož k § 92 pro úřady obcí s rozšířenou působností). Toto může být dále rozpracováno v metodických doporučeních či doporučených postupech MPSV.

- Stanoví povinnost obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s obecním úřadem s rozšířenou působností zajistit sociální práci ve svém správním obvodu, i co se týče zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb, návrhů na jejich řešení prostřednictvím odpovídajících sociálních služeb, předávání informací o chybějících sociálních službách garantovi dostupnosti poskytování sociálních služeb a správci sítě sociálních služeb a podílení se na procesech plánování sociálních služeb na místní úrovni. Dále rámcově stanoví rozsah a podobu předávaných informací a doplní či zpřesní postup sociálních pracovníků při těchto činnostech (toto směřuje k jednotnému způsobu výkonu daných činností a srovnatelným výstupům).

Zdůvodnění: Cílem je dostatečné zapojení sociálních pracovníků do procesů plánování sociálních služeb, zajištění přenosu informací o potřebách poskytování sociálních služeb z obcí právě od sociálních pracovníků, kteří jsou přímo v kontaktu s jednotlivci potřebujícími pomoc či podporu ze strany sociálních služeb, zachycení „bílých míst“ v poskytování sociálních služeb na místní úrovni a získání návrhů od kvalifikovaných pracovníků přímo z terénu k zajištění lepší dostupnosti sociálních služeb, což by v souhrnu mělo sloužit garantům dostupnosti sociálních služeb a správcům sítě sociálních služeb pro její efektivnější zabezpečení.

Teze 8)

Garantovi dostupnosti sociálních služeb a správci sítě sociálních služeb jsou známy informace od poskytovatelů sociálních služeb o potřebách žadatelů a klientů sociálních služeb, které nelze uspokojit při poskytování existujících sociálních služeb v kraji

Navrhuje se doplnění § 88 zákona o sociálních službách o povinnost poskytovatelů informovat garanta dostupnosti sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb o zjištěných potřebách žadatelů a klientů sociálních služeb, které nelze uspokojit prostřednictvím poskytovaných sociálních služeb (a přitom by mohly být řešeny u poskytovatelů prostřednictvím sociálních služeb).

- Stanoví povinnost poskytovatelů předávat informace (zjištěné sociálními pracovníky poskytovatelů) o potřebách žadatelů a klientů sociálních služeb, které nelze uspokojit v rámci poskytování existujících sociálních služeb (a přitom by mohly být řešeny u poskytovatelů prostřednictvím sociálních služeb), garantovi dostupnosti sociálních služeb a správci sítě sociálních služeb.

Zdůvodnění: Garant dostupnosti sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb potřebuje znát potřeby žadatelů a klientů sociálních služeb, které nelze uspokojit v rámci poskytování existujících sociálních služeb v kraji (a přitom mohou být řešeny u poskytovatelů prostřednictvím sociálních služeb). Stávající systém, který v tomto ohledu spoléhá na roli obcí v procesu plánování a zajišťování sociálních služeb a na zapojení poskytovatelů do procesu, se v nynější podobě ukazuje jako nedostatečný, je proto na místě jeho doplnění. Z pohledu požadavku na sociální služby, které jsou uvedeny např. v § 3 Vymezení některých pojmů, kde se pro účely tohoto zákona rozumí: „sociální službou činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení“. Je potřeba zohlednit i potřeby skryté, se kterými se doposud nepracuje. Těmito potřebami se rozumí například potřeby klientů již stávajících služeb, které ale z důvodu nedostatečné kapacity služby nemohou být řešeny v takovém rozsahu, aby docházelo ke skutečnému řešení – nikoli pouze ke stabilizaci NSS (tím pádem ani nedochází k požadovanému sociálnímu začleňování a intervence sociální služby se tak často mnohonásobně prodlužuje).

Teze 9)

Garant dostupnosti sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb zohledňuje při vytváření střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb informace z výkonu sociální práce v obcích s pověřeným obecním úřadem, obcích s obecním úřadem s rozšířenou působností a od poskytovatelů sociálních služeb

V návaznosti na teze 7 a 8 se navrhuje doplnění zákona o sociálních službách v dílu 4 Působnost při zajišťování sociálních služeb o ustanovení určující povinnost garanta dostupnosti sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb zohlednit v procesu tvorby a aktualizace střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb/akčních plánů (včetně sítě sociálních služeb) informace, které garant sítě sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb získá z výkonu sociální práce v obcích s pověřeným obecním úřadem, obcích s obecním úřadem s rozšířenou působností a od poskytovatelů sociálních služeb. Toto by mělo být dále rozpracováno v metodických doporučeních či doporučených postupech, případně i ve vyhlášce č. 505/2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

- Stanoví povinnost garanta dostupnosti sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb zohledňovat informace z výkonu sociální práce v obcích s pověřeným obecním úřadem, obcích s obecním úřadem s rozšířenou působností a od poskytovatelů sociálních služeb v procesu tvorby a aktualizace střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb/akčních plánů (včetně sítě sociálních služeb).

Zdůvodnění: V procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb je sestavován střednědobý plán rozvoje sociálních služeb/akční plány, přičemž garant dostupnosti sociálních služeb a správce sítě sociálních služeb má podle současného znění zákona o sociálních službách zajišťovat dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb. Za relevantní informace, které je též žádoucí využívat, lze řadit i informace z výkonu sociální práce v obcích s pověřeným obecním úřadem, v obcích s obecním úřadem s rozšířenou působností a od poskytovatelů sociálních služeb. Je přitom zřejmé, že tyto informace mohou výrazně napomoci garantovi dostupnosti sociálních služeb a správci sítě sociálních služeb v tvorbě střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a tedy i zajištění dostupnosti poskytování sociálních služeb.

Teze 10)

Strategická část střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje obsahuje informace o tom, jak mají být zajištěny sociální služby, které je žádoucí poskytovat na obecní a na krajské úrovni, a dále informace o tom, jak byly v plánu zohledněny zjištěné potřeby poskytování sociálních služeb

Navrhuje se doplnění § 39a vyhlášky č. 505/2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, části sedmé o informace, které by měla nad rámec současného znění vyhlášky obsahovat strategická část krajského střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

- Stanoví, že strategická část krajského střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb obsahuje také popis způsobu zajištění sociálních služeb, které je žádoucí poskytovat na obecní a na krajské úrovni (odst. 4, písm. a), a popis zohlednění zjištěných potřeb v síti sociálních služeb (odst. 5, písm. a).

Zdůvodnění: Některé sociální služby je žádoucí z jejich povahy poskytovat na obecní úrovni (typicky např. pečovatelská služba) a některé na krajské úrovni (např. domovy se zvláštním režimem). Toto by mělo být v krajském střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb uvedeno, stejně jako to, jak byly zohledněny zjištěné potřeby v síti sociálních služeb kraje (návaznost na teze 7, 8, 9).

Tento materiál vznikl jako výstup z klíčové aktivity 4 (KA 4) projektu Zajištění podpory střednědobého plánování sociálních služeb na krajské úrovni (reg. č. CZ.03. 2. 63/0.0/0.0/15_017/0007263), který realizovalo v letech 2017–2020 MPSV. Na jeho vzniku se podílela pracovní skupina složená z expertů, kteří dlouhodobě působí v oblasti sociálních služeb, včetně pracovníků oddělení koncepce financování sociálních služeb MPSV.⁴

⁴ Josef Veselka, Jindra Koldinská, Martin Scháněl, Antonín Shejbal, Vladana Vasková, Miloslav Pípal, Martina Macurová, Hynek Kalvoda, Jakub Šlajs, Karel Zuska.